

Ülevaade käsitleb KPS-i sisulisi kalapüügi-
alaseid muudatusi ja ei käsitle KPS-i tehnilisi
muudatusi nagu Vabariigi Valitsuse määruste
kehtestamine vastutava ministri määrusega jne,
mis tulenevad kalanduspoliitika koondamisest
REM-i

Eelnõu punktide numeratsioon on muutmisel.

Veetaimede kogumine ja nende kuuluvus (eelnõu punktid 2 ja 4–6)

Praegu on vetikate kogumine KPSis piiritletud väga kitsalt vaid agarikuga. On juba olemas huvi ka teiste meretaimede liikide majandusliku kasutamise kohta ja näiteks põisadru juba vähesel määral kogutaksegi. *Veetaim käesoleva seaduse tähenduses on agarik (Furcellaria lumbricalis), põisadru (Fucus Vesiculosus) ja merihein (Zostera marina. Hakatakse reguleerima nende veetaimede püüki kalalaevaga.*

Veelindude ja imetajate kaitse kalapüügil merel

Kalapüük ohustab veelinde ja imetajaid merel. Määrus (EL) 2019/1241, artikli 11 lõige 4 sätestab, et liikmesriik võib parimate kättesaadavate teaduslike nõuannete põhjal kehtestada oma lipu all sõitvate laevade suhtes leevendusmeetmed või teatavate püügivahendite kasutamise piirangud. Selliste meetmetega minimeeritakse ja võimaluse korral lõpetatakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud liikide püük ning need meetmed peavad olema kooskõlas määruse (EL) nr 1380/2013 artiklis 2 sätestatud eesmärkidega.

KPS-i täiendatakse viitega EL-i määrusele selleks, et kalapüüki jätkata meetmete kehtestamisega, sest muidu tuleb püügikeeld.

Kalapüügieeskirjaga sätestatavate nõuete muutmine (eelnõu punktid 10–13, 27, 54)

Punktiga 10 täiendatakse § 9 lõigetega 2¹ ja 2².

Lõike 2¹ punkti 1 kohaselt võib kalapüügieeskirjaga sätestada kala ülemmõõdu õng- ja lõkspüünisega kalapüügil. Kalade ülemmõõdu küsimus on ka rahvusvaheliselt olnud kalakaitse üks sõlmküsimusi. Ühelt poolt on tegemist näiduga, mil on oluline mõju kalade järelkasvule, kuid teiselt poolt on küsimus raskesti lahendatav, kuna püügivahendite selektiivsus on piiratud ja tagasiheitmine või püünisest vabastamine on teatud püüniste korral raske.

Punktiga 11 täiendatakse § 10 lõiget 1 keeluga, *mille kohaselt ei tohi püüda kala, kelle pikkus on suurem kalapüügieeskirjas sätestatud ülemmõõdust. Piirang kehtib kõigile püüdjatele, v a eripüüügiloa alusel püük.*

Punktiga 12 täiendatakse § 10 lõike 8 punkti 6 *analoogse piiranguga kala töötlemisele, kui selle ülemmõõt on suurem kui lubatud. Piirang kehtib kõigile õng- ja lõkspüünistega kalapüüdjatele.*

Kutselise kalapüügi loa andmine eraomandis olevale veekogule (eelnou punkt 17)

Paragrahv 18 lõige 2 sätestab, et kalapüügiks kutselise kalapüügi vahendiga eraomandis oleval veekogul, mis ei ole määratud avalikult kasutatavaks, peab veekogu omanik taotlema kutselise kalapüügi luba, mis antakse suhteliselt lihtsalt.

Põhimõtteliselt saab sellest sätestatud printsiibist lähtuda vaid siis, kui eraomandis olev veekogu on eraldiseisev ja sellel puudub ühendus kõrval olevate veekogudega kraavide ja paadikanalite jms teel. KPS-i täiendatakse piiranguga lubade andmisel.

Vedeli kasutamine (eelnõu punkt 23)

KPSi § 24 lõige 2 sätestab, et harrastuspüügil on keelatud kasutada samal ajal rohkem kui kolme sama või eri liiki püügivahendit, välja arvatud vedelit, vähinatta ja vähimõrda. Vähinatta ja vähimõrra kasutamise piirangu seab KPSi § 29 lõike 4 punkt 3, mille kohaselt saab püüda viie vähinatta või viie vähimõrraga. Vedeli kasutamisel piirangut seaduses ei ole sätestatud. *Kuna püügikoormus teatud piirkondades on suur, siis on vaja ka selle püügivahendi kasutamist piirata.*

Soodustatud isikute harrastuspüügiõigus (eelnõu punkt 26)

Rahvusvaheliselt on üldiselt tunnustatud, et harrastuspüügiõiguse saavad tasuta vaid eakad isikud. Kuna Eestis kehtib paljudel soodustustel 65 aasta piir ja on sõltuvuses vanaduspensionieast, *siis võiks ka 65aastastele ja vanematele välisriigi kodanikele nagu Eesti kodanikele edaspidi anda tasuta harrastuspüügiõigus, ilma et välisriigi kodanik peaks tegelema välisriigi vanaduspensionitunnistuste autentsuse tõendamisega.*

Kalastuskaardi kui harrastuspüügiõigust tõendava dokumendi andmine ja püügiandmete esitamine (eelnõu punktid 24, 25 , 29–31 ja 46)

Edaspidi antakse püügiõigus vaid elektroonilise kanali kaudu ja isikud, kellel puuduvad elektroonilise kanali kaudu taotlemise võimalused, saavad kalastuskaardi soetada Keskkonnaametist. Enam ei määrata üldjuhul eraldi kalastuskaardi piirarvu vahetult Keskkonnaametist taotlemiseks, kuid Keskkonnaameti kaudu saab taotleda kindla protsendi kalastuskaarte nendesse piirkondadesse, kus esineb kalastuskaartide defitsiit. Seega kodanik pöördub Keskkonnaameti poole või läheb ise Keskkonnaametisse ja ta saab võimaluse korral kalastuskaardi taotleda. Ülejäänud kalastuskaardid omandatakse elektroonilise kanali kaudu.

Räimesaagi arvestus kastmõrraga püügil kui püüdjal on samaaegselt muid püügivahendeid, millega saadakse räime (eelnõu punkt 34).

Praegu arvestatakse püüdja kogu räimesaak kastmõrra räimesaagiks, sõltumata sellest millise püügivahendiga räim saadi. *Pärnumaa kalurid on taotlenud, et kui kastmõrda ei kasutata, siis ei arvestataks saaki kastmõrrasaagiks, mis on ka loomulik. Samas täpsustatakse räimesaagi ulatust, mis on piiratud kõigi seisevpüüniste räimesaagiga.* Traalpäüniste räimesaaki ei ole arvestatud kunagi kastmõrra räimesaagiks, kuna püügivõimalused traalpäügile kehtestatakse eraldi ja seisevpüünistega neid ei püüta.

kui lubatud aastasaak on kehtestatud kastmõrdade kaupa, arvestatakse esimeses järjekorras selle isiku kõigi seisevpüüniste räimepüük, kellele on määratud kastmõrraga püügiks lubatud räime aastasaak, talle määratud lubatud räime aastasaagi arvele kui seisevpüünis ja kastmõrd on samaaegselt püügil. Kui sellele isikule lubatud räime aastasaak on ammendunud, peab ta lõpetama kastmõrraga püügi.

Püügivõimaluste kehtestamine (eelnõu punktid 35–39) Eelneval aastal kehtestatud püügivõimalust ei arvestata ning seda ei kehtestata eelseisvaks aastaks, kui seda ei võimalda ELi õigusakt või rahvusvaheline leping, veekogu kala- või veetaimevaru on ohustatud ja seda kinnitavad kalakaitse- või teadusasutuse teadusuuringud või kalapüügiga seotud statistiliste andmed.

Eelneval aastal kehtestatud püügivõimalust vähendatakse, kui veekogu kala- või veetaimevaru on ohustatud ja kalakaitse- või teadusasutuse teadusuuringud või kalapüügiga seotud statistiliste andmed kinnitavad, et eelmisel aastal kehtestatud püügivõimaluste piires ei ole võimalik püüki jätkata.

Täpsustatakse püügivõimaluste kehtestamise üksikasju.
Kuni viieks aastaks kehtestatud püügivõimalusi võib valdkonna eest vastutav minister muuta hiljemalt eelneva aasta 31. novembriks. Siiski võib juhtuda, et ELi õigusaktist või rahvusvahelisest lepingust tulenevalt on vajadus muuta püügivõimalusi ka pärast nimetatud kuupäeva, seepärast sätestatakse ka erand.

Püügivõimalused ja tasu kehtestatakse kuni 5 aastaks.

**Tõsiste rikkumiste nimistu täiendamine.
Kalastuskaardita või harrastuskalapüügiõiguse eest
tasumata jätmise korral kalapüük nakkevõrgu,
kaldavõrgu ja õngejadaga (eelnõu punkt 50)**

Punktiga 50 täiendatakse KPSi § 71 lõiget 2 punktiga 8.

***Punkti 8 kohaselt loetakse tõsiseks rikkumiseks kalapüük
kalastuskaarti omamata nakkevõrgu, kaldavõrgu ja
õngejadaga. Arvestatakse 5x kahju määr***

Harrastuskalapüügiõigusest kalapüügi eest karistamine, vastutussäte (eelnõu punktid 51-53) Punktiga 51 täiendatakse KPSi §-ga 74¹, mille sisuks on harrastuskalapüügiõigusest kalapüük harrastuspüügivahendiga.

Kalapüügi eest § 25 lõikes 1 sätestatud püügiõiguse tasu maksmata karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut, lõigetes 2–4 sätestatud kalastuskaardita või kalastuskaardi tingimusi rikkudes on karistuseks olenevalt rikkumisest 150 kuni 250 trahviühikut.

Trahv hakkab sõltuma sellest millist harrastuspüügi vahendit kasutatakse.

Lühimenetlus harrastuskalapüügiõigusest püügi korral (eelnõu punktid 55 ja 57) Punktiga 57 lisatakse KPSi § 89¹, milles sätestatakse lühimenetluses menetletava väärteo ja kohaldatava mõjutustrahvi määra.

Kohtuväline menetleja kohaldab väärteomenetluse alustamisel lühimenetlust KPSi § 74¹ lõikes 1 sätestatud väärteokoosseisu korral. Lühimenetlust ei kohaldata § 74¹ lõikes 1 sätestatud väärteokoosseisude korral, kui nimetatud rikkumistega on kalavarule tekitatud kahju KPSi § 73 mõistes. *Mõjutustrahv määratakse suurusega 100 eurot, mis on väiksem kui praegu keskmine trahv harrastuspüügil. Seega kui isik nõus, siis kohaldatakse seda menetlust.*

Kalapüügiseaduste õigusrikkumiste aegumine (eelnõu punkt 56)

Viimastel aastatel on oluliselt suurenenud aegunud õigusrikkumiste osatähtsus kaugpüügil. Selle tõttu on kahjustatud Eesti kui lipuriigi maine olgugi, et laevu opereerivad välismaa omanikud, kuid lipuriigi vastutus lasub Eestil. Ka teistes laevasegmentides on aegunud õigusrikkumiste arv suurenenud ja on selge, et kaheaastane aegumistähtaeg on liiga väike, mille tõttu Keskkonnaamet on teinud ettepaneku kiireloomuliselt muuta aegumistähtaega.

Punktiga 56 täiendatakse paragrahvi 89 lõikega 4 selliselt, *et väärtegu aegub, kui selle toimepanemisest kuni selle kohta tehtud otsuse jõustumiseni on möödunud 3 aastat.*

Kalapüügiseaduse õigusrikkumiste menetlused ja nende aegumised									
Aasta	Kõik traalpüügi menetlused Läänemerel	Aegunud traalpüügi menetlused Läänemerel	%	Kõik menetlused rannapüügil Läänemerel	Aegunud rannapüügi menetlused Läänemerel	%	Kõik menetlused kaugpüügil	Aegunud menetlused kaugpüügil	%
2013	7	1		44	2		4	0	
2014	7	0		38	1		1	0	
2015	6	0		39	14		0	0	
2016	7	0		32	4		2	0	
2017	3	1		49	8		0	0	
2018	3	0		32	7		1	0	
2019	8	1		23	6		1	1	
2020	9	0		26	5		5	1	
2021	10	1		36	2		4	0	
2022	13	0		35	15		0	0	
Koond	73	4	5,47	354	64	18,07	18	2	11,1

Kalapüügilaeva võimsuse säilimine registris

- Paindlikkus ja võimalus püügivõimsuse säilimiseks tööstusliku kalapüügiga tegelevatele ettevõtetele: pikemaajaline registrikoha säilimine.

Kvoodi jaotamine ülekandel

- kui täiendavalt avanevad püügivõimalused antakse aastas lubatud väljapüüginahu piires Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1380/2013 artikli 15 lõike 9 või nõukogu määruse 847/96 artikli 4 lõike 2 alusel, jaotatakse täiendavalt avanenud püügivõimalused vastavalt sellele kui palju ettevõtja kasutas eelneval aastal temale määratud püügivõimalustest.“

•

Peipsi väljumised kui saak, mida jaotatakse

- Kui Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel on kehtestatud ühe pööri- või põhjanooda püügivõimaluse kohta pööri- või põhjanoodaga varustatud laevade sadamast väljumiste arv, siis nende püügivahenditega püügiks kutselise kalapüügi loa andmisel arvestatakse lisaks esimeses ja teises lauses sätestatule ka pööri- või põhjanoodaga varustatud laevade sadamast väljumiste arvu.

Ajaloolise püügiõiguse vähendamine

- Põllumajandus- ja Toiduamet kohaldab püügivõimaluste vähendamisel kaalutlemisõigust, mille korral võidakse kalapüügiloa omanikule säilitada igaks järgmiseks aastaks kui kalapüügiluba antakse vähendatud ulatuses kuni 90% õiguspäraselt omandatud püügivõimalustest. Kalapüügiloa omanikul on õigus püügivõimaluse vähendamine vaidlustada kohtus kuue kuu jooksul.

Harrastuskalapüügi toimingute keelamine kutselise kalapüügi reisi käigus

- Keelatakse harrastuskalapüügi vahendite kasutamine kutselise kalapüügi reisi käigus.
- Eesmärk vältida nii harrastuspüügil püütud kala müüki jõudmist kui ka kutselisel kalapüügil püütud kala kantimist harrastuspüügi arvele.